«quan les persones abandonen un poble, els pardals en fugen...»

Maria Barbal

Són molts els indrets abandonats a causa del despoblament. El record no mor fins que hi ha memòria, però el lloc deshabitat esdevé un espai de silencis, d'absències, de buits, que configuren un present sense continuïtat. L'indret desolat genera records antics que la literatura és capaç de transmetre perennement. El present és el buit, la verificació de l'absència. La literatura també es genera en la contemplació del buit i de l'absència, amb una pregunta oberta envers la perduda quotidianitat. Literatura des del present viu, des del record passat o des de la mirada a les cases que s'enrunen fins esdevenir pedres colgades de bardisses. L'encadenament que ens porta de la vida a la mort d'un indret.

Els llocs s'abandonen quan ja no hi pot o no hi vol viure ningú, el jovent en fuig, i els vells que hi resten, per no haver de naufragar lluny, simbolitzen el trencament absolut de les experiències i de la pròpia història. L'arrelament que un dia les persones van sentir per l'indret es converteix en un sentiment oblidat, i només les restes ajuden a saber que allà s'havia aixecat un nucli, amb quatre cases, corrals i estables, una església i un cementiri, com a aixopluc de la vida i també de la mort.

Llocs i pobles que moren per abdicació, però també pobles que van finir colgats d'aigua, destruïts o dinamitats abans per més malvolença, generant un drama col·lectiu. Tots els records s'escapçaren un mateix dia, sense degoteig.

El dol i els sentiments per la profanació de l'espai físic del record també moren. Només persisteixen damunt de les runes o en el relat literari.

Josep Santesmases i Ollé

EL CLAM SILENCIÓS DE LES PEDRES

L'antic poble de Selma (Aiguamúrcia, l'Alt Camp). 2013.
Imatge: Josep Santesmases i Ollé.

La ruïna total de Selma és, p
encara no ha tingut temps de d
la intempèrie de clapar-les. Vi
per produir la desfeta. En trasp
puixança. En tombar el primer
encara rics hisendats hi tenien
avis. El colpejar del mall damu
escampava la seva sonoritat enl
a la cantadissa que eixia dels o